

Anton Çehov'un kısa öykücülüğü

The short storytelling of Anton Chekhov

İmge Alpay¹

Received Date: 16 / 10 / 2015

Accepted Date: 02 / 01 / 2016

Öz

Kısa öykü, öykünün bir alt türüdür. Hacim olarak öyküden daha kısa olması sebebiyle, bu tür kısa öykü olarak adlandırılır. Kısa öykünün ilk örnekleri, Washington Irving ve Edgar Allen Poe gibi Amerikalı yazarların yazdıkları eserlerle 19. yüzyılın başlarında verilmeye başlanır. Bu tarihten itibaren kısa öykü, kendine özgü bir yazınsal tür olarak kabul görür. Dünya edebiyatında olduğu gibi Rus edebiyatında da Puşkin, Gogol, Gorki'nin yanı sıra özellikle Çehov ile öne çıkan bu yazın türü ilerleme kaydeder. Yaklaşık iki yüz yıllık bir geçmişe sahip olan modern öyküde iki temel anlatım tarzının hâkim olduğu görülür. Bu anlatım tarzlarından biri Fransız romancı ve öykücü Guy de Maupassant'ın temsil ettiği 'olay öyküsü' diğeri ise Rus yazar Anton Pavloviç Çehov'un ortaya çıkardığı 'durum öyküsü'dür. Çalışmamızın amacı Rus edebiyatında kısa öykü türünün en önemli yazarlarından biri olan ve bu alana getirdiği yeniliklerle de dünya edebiyatında yer alan Çehov'un kısa öykücülüğünü ana hatlarıyla tanıtabilmektir.

Anahtar sözcükler: Kısa öykü, Çehov, Rus edebiyatı, durum öyküsü, adlandırma.

Abstract

A short story is a subgenre of the story. Due to its shortness compared to story it is named as short story. The first examples of the short story are given by American writers like Washington Irving, Edgar Allen Poe by the beginning of 19th century. Since then the short story has been considered as literary genre in itself. As for World literature, in Russian literature, this literature genre has made progress especially with Chekhov-type of story, besides from Pushkin, Gogol, Gorki. One can see that there are two basic narration type of this modern story which has almost 200 years of past. One of these narration types is "event story" presented by French novelist-short story writer Guy de Maupassant and the other one is "situation story" introduced by Russian writer Anton Pavlovich Chekhov. The aim of our work is to introduce generally the storytelling of Chekhov, who is one of the most important writers of short story in the history of Russian literature and taken an important place in World literature thanks to the innovations he brought to this field.

Keywords: Short story; Chekhov; Russian Literature; Situation story; Naming

1. Giriş

Öykünün bir alt türü olan kısa öykünün birçok tanımı yapılmıştır. İngiliz yazar H.G. Wells, kısa öyküyü, yarım saat içinde okunabilen kısa bir kurmaca metin olarak tanımlarken, kimi zaman öykünün babası olarak anılan Edgar Allan Poe, "tüm kompozisyon içinde daha önceden tasarlanmış tek bir sözcük bile bulunmamalıdır," diye belirtir. Jack London, kısa öykünün "kısa, öz, canlı ve ilginç" olması gerektiğini söyler. Elizabeth Bowen, net bir tanıma yaklaşımadan, "kısa öykünün en temel 'gerekliliğinin' somutluk" olduğunu ileri sürer. İngiliz ve Amerikan edebiyatında kısa öykünün gelişimine büyük katkı sağlayan E.J. O'Brien'in görüşüne göre ise "niteliksel

¹ Research Assistant, Gazi University, Ankara, Faculty of Arts, Russian Language and Literature; ANKARA/TURKEY, imge_kina@hotmail.com

bir analiz içinde kısa öyküde aranması gereken ilk özellik, yazarın seçtiği gerçekleri ve olayları metne ne derece bir gereklilikle yedirebildiğidir” (Bates, 2001, s. 8).

Kısa öyküye kendine özgü ilk biçimini veren Washington Irving ve Edgar Allen Poe'dur. Eleştirmenlerin ve yazın öğrencilerinin üzerinde çalışmalarını kolaylaştırmak için hemen hemen tüm yazarların da benimsediği kısa öykü betimlemesini ilk kez yapan bu yazarlara göre, kısa öykünün çok karmaşık olmayan bir girişi vardır. Kısa öyküdeki karakterler çoğunlukla kendileriyle ya da toplum ve diğer bireylerle çelişkiye düşerler. Karakterlerin karıştıkları olaylar bir zirveye ulaşır ve kısa öykü, okuyucunun hiç beklemediği bir noktada olayların çözülmesiyle sonuçlanır (Erden, 1998, s. 23).

Bu türün ilk örnekleri, Irving, Hawthorne, Poe ve Melville gibi Amerikalı yazarların yazdıkları eserlerle Amerika'da 19.yy başlarında verilmeye başlanır. Bu tarihten itibaren kısa öykü, kendine özgü yazınsal tür olarak kabul görür. Batıda öykü türü bu yüzyıllarda büyük bir ilerleme kaydeder. Amerikan edebiyatında Prosper Merimee, Nathaniel Hawthorne, Mark Twain; O.Henry, Somerset Maugham, Jack London, Katherine Mansfield, Ernest Hemingway; İngiliz (İrlanda) edebiyatında James Joyce; Çek edebiyatında Yaroslav Hašek; gibi yazarlar öykü türünün bu yüzyıldaki öncüleri olurlar (Kolcu, 2006, s. 15).

2. Anton Çehov'un kısa öykücülüğü

Kısa öykü, Batı edebiyatında olduğu gibi Rus edebiyatında da 19. yüzyılın ikinci yarısında özgün bir tür olarak ortaya çıkar. 1870'lere kadar edebiyatta en önemli tür olan roman, yerini kendinden daha devingen türler olan kısa öykü ve uzun öyküye bırakır. Bu yeni türlerle birlikte 70'li ve 80'li yıllarda günün koşullarını yansıtan ve hızlı bir şekilde gelişen yayınevi faaliyetleri artar. Öykü türünün gelişmesi ve edebiyattaki birincil tür olmasında, ülkenin yaşadığı siyasal, sosyal ve ekonomik şartlar belirleyicidir. 19.yüzyılda, köylü topluluğunun durumu, kapitalizmin Rusya'daki gelişimi, makineleşmenin insan ve ekonomi üzerindeki etkisi gibi birçok sorun edebiyata ve edebi eserlere yansır. Uspenski'nin de belirttiği gibi, narodnik yazarlarla, sosyo-politik konuları işleyen yazarlar edebiyatta belirleyici bir rol oynarlar. Bu edebi tür, insanı ve toplumu daha önce hiç bilmediği bir bakış açısıyla ele alır (Muratov, 1983, s. 32). Özellikle mizah tarzında yazılan öyküler o dönemde önemli bir yer tutar ve küçük burjuvazinin hayatını yansıtarak eğlendirici olma amacı taşır. K.D.Muratov'un da belirttiği gibi amaç "kitlesel edebiyat" olup halkı uzun süredir yaşadığı problemlerden ve günün sıkıntılarından uzaklaştırmaktır. Fakat gittikçe yayılan mizahın amacı sadece halkı eğlendirmek olmayıp dönemde var olan sansüre karşı da bir savunmadır. Sansür baskısından özgür düşüncelerini açıklayamayan yazarlar eserlerini mizahın üstü kapalı formundan yararlanarak yayınladılar (Syu-Çjen, 2006, s. 9).

Bu yeni tür Rus edebiyatındaki oluşumuna 1830'lu yıllarda başlar ve Rus edebiyatında kısa öykü türünü biçimlendiren ilk öykü ise Puşkin'in "Belkin Öyküleri" adlı eseri olmuştur. Bu öyküler kimi eleştirmenlere göre uzun öykü, kimilerine göre de kısa öyküdür. Fakat eserin yapısı ve masala yaklaşan özellikleri bu öykülerin özelliğinin kısa öykü olduğunu gösterir niteliktedir. Aynı zamanda Gogol'un "Petersburg Öyküleri", Turgenyev'in "Avcının Notları", Dostoyevski'nin "Bay Proharçin" ve Çehov'un "Memurun Ölümü" adlı eserleri, Rus edebiyatında kısa öykü türünün önemli örneklerindedir (Tamerçenko, 2011, s.74).

Bütün dünya edebiyatlarında öykü türü geliştikçe yeni anlatım tekniklerinin bulunmaya çalışılması gibi, genel çizgileriyle yeni öykü tarzlarının ortaya çıkması da kaçınılmaz olmuştur. Fakat anlatım tekniklerindeki gelişme zenginliği dikkate alındığında öykü ya da öyküleme tarzlarında

ortaya çıkan gelişmelerin aynı ölçüde zengin olduğunu söylemek mümkün değildir. Yaklaşık iki yüz yıllık bir geçmişe sahip olan modern öyküde iki temel anlatım tarzının hâkim olduğu görülür. Bu anlatım tarzlarından biri Fransız romancı ve öykücü Guy de Maupassant'ın temsil ettiği "olay öyküsü" bir diğeri de Rus yazar Anton Pavloviç Çehov'un ortaya çıkardığı durum öyküsü'dür (Kolcu, 2006, s. 65).

Maupassant'ın öykü tarzı romanın yapısal özellikleriyle benzer olup tamamen olay/vaka öyküsüne dayanır. Öyküde giriş, gelişme ve sonuç kısımları bulunur. Öykü beklenmedik bir şekilde sonlanmaz. Anlatımda ayrıntıya yer vermek bu tür öykülerde önemli bir yer teşkil eder. Çevre ve mekân betimlemeleri önemlidir. Maupassant'ın öykü tarzından farklı olarak Rus edebiyatında kısa öykü türünün en önemli yazarlarından olan ve bu alana getirdiği yeniliklerle de diğer tüm yazarlardan ayrılan Çehov'un en belirgin özelliği, kullandığı biçemidir. "Kısalık, yeteneğin kardeşidir." sözüyle bir edebi metnin nasıl olması gerektiğini vurgulayan Çehov'un zekâsı kullandığı biçeme de yansır. Geleneksel betimleme yöntemlerine, antropomorfizm olarak adlandırılan, denizin soluduğu, gökyüzünün baktığı, doğanın fısıldadığı "yoğun kişileştirmelere" karşıdır. Ona göre doğadaki güzellik ve anlam yalnızca yalınlıkla elde edilir. "güneş battı", "hava karanlıktı", "yağmur başladı" gibi sözler bu basitliğin ve yalınlığın birer örneğidirler (Bates, 2001, s. 64).

Çehov'un kısa öykü tarzında ise giriş ya da sonuç bulunmaz. Okuyucu öyküye gelişme bölümünde dâhil olur. Şaşırtıcı sonlar okuyucuya, olayın bitmemiş olduğu izlenimi vererek okuyucunun zihninde öykünün devam etmesini sağlar. Çehov'da olaydan, konudan daha çok, insan ön plandadır ve öykü onun psikolojisini yansıtır. Öyküler sıcak, içten, inandırıcıdır. İnsanın zaaflarını ve güçlü yanlarını, onları yaşatan iç dinamikleri, değişim karşısındaki tavırlarını öyküleriyle anlatır. Küçük insanlar, rütbe ve unvan karşısında ezilenler, toplumun her kesiminde var olan memurlar ve onların yaşantıları eserlerinin konusunu oluşturur.

Anton Çehov'un özellikle kısa öykü alanına getirdiği yenilikleri, sanat yaşamının her döneminde görmek mümkündür. Dili ve üslubundaki sadelik, çağdaşlarının da dikkatini çekmiştir. Tolstoy bu konuyla ilgili olarak "Bence, Çehov tüm dünya için yeni, tamamıyla yeni yazma şekilleri yarattı. Bir sanatçı olarak onu hiçbir diğer Rus yazarla kıyaslayamazsınız ne Turgenyev'le ne Dostoyevski'yle ne de benimle" der. Gorki, Çehov'un "Köpeğiyle Dolaşan Kadın" adlı öyküsünü okuduktan sonra "Ne yapınız biliyor musunuz-? Realizmi öldürünüz. Sizden sonra hiç kimse bu akımda ileri gidemez, hiç kimse sizin yaptığınız gibi basit konuları bu kadar yalın anlatamaz." sözüyle onun daha önce eşine rastlanmayan üslubuna değinir (Sokolov, 1999, s. 24).

Çehov, Rus edebiyatını yarattığı yeniliklerle zenginleştirir. Öykülerinde yaşanan durumun betimlenmesi görünüşte belli belirsiz olsa da fikirlerinde, kişinin ruh haline, kendisine ve etrafındaki dünyaya verdiği değerlere göre değişim gözlenir. Sürekli arayış içinde olan Çehov, çok farklı insan tipleri yaratır. Yazar, sanatının yeni özelliklerini ortaya koyarken, Rus öykü geleneğinden etkilenir. A.V.Çiçerin'e göre "Ondan önce eser veren büyük yazarlarda olduğu gibi Çehov da Gogol'un 'Paltosundan yola çıkar, Turgenyev'in ince şiirselliğinden pek çok şey alır. Bu şiirselliği de Şchedrin'in hiciv sanatı ile mükemmel bir şekilde birleştirir. Dostoyevski ve Tolstoy, iki fırtına şeklinde yazarın iç dünyasından geçer." Yazar genel olarak yapıtlarının değeri olmadığını öne sürse de, kısa öykü alanında yeni bir yol açtığının farkındadır ve bu durumu şu sözlerle vurgular: "Fransa'da Maupassant, bizde ise ben, kısa öykü yazmaya başladık; bu, edebiyatta yeni bir akımdır" (Zafer, 2002, s. 51).

Çehov'un sanat yaşamı iki ana dönemden oluşur. İlki erken dönem vodvilleri, dram oyunları, M.E. Saltıkov-Şchedrin, G.Uspenski, A.N.Ostrovski, gibi yazarların gelenekleriyle bağlantılı olarak ortaya çıkan novelleridir. Bu eserlerin özellikleri, toplumsal tepkilerin psikolojik sonucu olarak, Çehov'un olgunluk dönemindeki "Kılıflı Adam" gibi eserlerinde kendini gösterir. İkincisi de Rus psikolojik gerçekçiliğinin gelenekleriyle bağlantılıdır. Kahramanların ruhsal arayışları, kılıplaşmış düşünceler ve yeniyi elde etme çabası Çehov'un "Düello", "Köpeğiyle Dolaşan Kadın" gibi olgunluk dönemi öykülerinin özelliğidir (Sokolov, 1999, s. 24).

Erken dönem öykülerinin en belirgin özelliği içeriğinde mizah ve ironi barındırmasıdır. Ta-ganrog'daki lisede öğretmeninin kendisine taktığı "Çehonte" lakabıyla, Petersburg'da bir mizah yazarı olan N.A.Leykin'in redaktörlüğünde çıkan "Oskolki" adlı gazeteye yazılarını gönderir. Yaklaşık üç yıl boyunca bu gazetenin "Moskova Yaşamından Kesitler" başlıklı sütununda yazıları çıkan Çehov için oldukça verimli bir dönem olur. Yaklaşık elli tane başlangıç dönemine ait en iyi öykülerini kaleme aldığı bu dergide yayımlanan başlıca eserleri "Memurun Ölümü", "Şiş-man ve Zayıf", "Albion'un Kızı", "Çavuş Prişebeyev", "Bukalemun"dur. Bu öykülerinde dönemin Rusya'sında gördüğü aksaklıkları, unvan ve mevki düşkünlüğünü, sıradan Rus insanının hayatını eleştirel ve mizahi bir dille kaleme alır Bu mizah ve ironi sadece okuyucuların ve yayınevlerinin gereksiniminden kaynaklanmayıp küçük yaşlardan itibaren yaşadığı olayları ironik bir dille anlatan yazarın karakteristik özelliğidir. Aynı zamanda bu yıllarda "Oskolki" dergisinde konuların belli bir kısıklıkta olma zorunluluğu Çehov'un ileride alışkanlığı haline dönüşecektir. Yazarın sanat yaşamındaki farklı dönemlerin özelliklerini inceleyen E.Polotskaya erken dönem öyküleri için "samimi, dolaysız ve karışık olmayan" çıkarımında bulunur (Syu-Çjen, 2006, s. 10).

Çehov'un öykülerinde birkaç satıra sıkıştırılmış kısa diyaloglar da anlatı sanatının arka planını oluşturur. Özellikle ilk dönem öykülerindeki konu ve karakterler günlük hayattan alınan mizah unsurlarıyla bir araya getirilir. Çehov insanların zaaflarını ve bunun sonucunda düştükleri durumları "Memurun Ölümü" öyküsündeki Çervikayov'un absürt ruh hali ve Çavuş Prişebeyev'de karakterin baskı altında verdiği istifasıyla parodileştirir. Yazarın üslubunun önemli bir unsurunu oluşturan ironi, öykülerinde betimlenen insanların, hayvan ve böcek isimleriyle adlandırmasında da kendini gösterir. Örneğin "Bukalemun" adlı öyküsünün başlığı konuya uygun olarak kararları sürekli değişen bir polis komiserinin durumunu anlatmak için seçilmişken, "Memurun Ölümü"nde ise Çerviyakov karakterinin ismi küçük insan temasına uygun olan ezik halini betimlemek amacıyla Rusça'da solucan anlamına gelen Çerviyak kelimesinden türetilir (Vagemens, 2002, s. 220).

Yazarın kısa öykücülüğünün bir diğer özelliği de öykülerinde başlığa vurgu yapmasıdır. Örneğin, en önemli kısa öykülerinden biri olan "Çavuş Prişebeyev" de özellikle başlık bütün öykünün özeti şeklinde oluşturulmuştur. Başölık okuyucuda merak uyandırırken içeriğin ana fikri ima edilir. Karakter; subaylık dışında belirli bir rütbesi olan fakat askeri ve polis yetkilerini doğrudan uygulamakta olan biridir. Çehov bunu göstermek için öykü kahramanının adını kaba saba davranış sergilemek anlamına gelen "Prişibat" fiilinden türetir. Kahramanların diyalogları da hem dönemin koşullarını hem de karakterlerin kişilik özelliklerini yansıtır. Örneğin Prişebeyev'in, Ukrayna diline özgü halk deyişleri ve içinde bulunduğu ruhsal dünyanın sınırları alt kültüre ait olduğunu gösterir (Galkina-Fedoruk, 1960, s. 344).

Öykülerindeki dilin kullanım biçimine çok önem veren Çehov, çağdaşlarından farklı olarak öykülerindeki karakterleri, isim ya da baba ismi yerine sadece soyadıyla ya da karaktere uygun

lakapla adlandırmayı tercih eder. “Öpücük” öyküsünde karakterin yüzünde çillerin olması sebebiyle Rusça’da çil anlamına gelen “ryaboy” kelimesinden türeyen Çillioğlu adının verilmesi; “Yağmurdan Kaçarken Doluya Tutuldu” isimli öyküsünde iri yarı ve hantal görünüşe sahip olan karakter için ağaç anlamına gelen “derevo” kelimesinden türeyen Derevyankin olarak adlandırılması ve “Kadınlar” öyküsünde karakterin ezik halini belirtmek için sürünmek “polzti” fiilinden türeyen Sürüngen (Polzuhin) soyadının verilmesi buna örnek teşkil eder (Yesin, 1999, s. 69).

Anton Çehov’un olayları inceleme tarzı, işlediği bir konu üzerindeki düşüncelerini okurlara aşılama istememesi ve öyküde yer alan durumu kahramanlarının ağzından anlatarak seçimini okurlara bırakmasıyla bağlantılıdır. Yazarın, öykü sanatına kazandırdığı en önemli özelliklerden biri, okuyucuyu pasif durumdan çıkararak aktif bir duruma getirmekle ilgilidir. Bunu öykülerindeki ‘açık sonlarla’ sağlar. Çehov’un açık sonları “Yevgeni Onegin”, “Savaş ve Barış” eserlerinden çok farklıdır. Onegin, Tatyana ve Pier Bezuhov gibi kahramanlar gerçeğin bir yansıması olsalar da gerçeğin kendisi değildirler. Oysa Çehov’un kahramanları daha gerçekçidir, okuyucuya daha yakındır bu nedenle okuyucu eseri sonuna kadar götürmek, yazarın bitirmediği öyküyü bitirmek ister. Okuyucu, kendi tecrübelerine, bilgilerine dayanarak bunu yapmaya çalıştığı için aktif bir rol üstlenir (Zafer, 2002, s. 91). Örneğin; Yüzbaşı Üniforması adlı öyküsünde Terzi Merkulov’un yüzbaşıya diktiği üniformanın parasını alamaması konu edilir. Fakat öykü giriş yerine gelişmeyle başlar ve yüzbaşından parayı alıp alamayacağı okuyucunun hayal gücüne bırakılır. Son cümlede geçen:

“Gerçek bir beyefendi! Hem okumuş, hem nazik... Baron Şputsel’e, Edvard Karlıç Şputsel’e kürkünü dikip götürdüğümde de tıpatıp aynı şeyi yapmıştı. Sopyayı kaldırdığı gibi küt kafama!” (Osmakova, 1955, s. 27) sözleri de öykünün sonuçsuz bırakıldığını gösterir.

Bunun dışında Çehov’un öykülerinde nadiren de olsa kapalı sonlara da rastlanmaktadır. Bu özellik yazarın sadece erken dönem mizah öykülerinde bulunmayıp bunun yanı sıra olgunluk döneminde yazılmış özellikle novel tarzı “Eş”, “Anna Nişanı”, “Adriana” gibi öykülerinde de görülür. Örneğin “Eş” adlı öyküde karısının onu aldattığını öğrenen Nikolay, karısının tüm yalvarmalarına rağmen onu evden kovar. Aynı şekilde “Memurun Ölümü” adlı öyküde Çervyakov için “Yatağa uzandı ve öldü” cümlesi de yazarın kapalı sonla yazdığı öykülere bir örnektir (Bolomov, 2001, s. 416).

Çehov’un eserlerinde gözlenen bir diğer anlatım özelliği de “öykü içinde öykü” tekniğidir. Bu özelliğin görüldüğü “Öğrenci” ve “Köylü Kadınlar” isimli eserlerinde olayın akışı içinde seyreden başka bir olaya da yer verilir. Örneğin “Köylü Kadınlar”da Han sahibi Diyudya’nın evine konuk gelen Matyev’in yaşadığı bir anıyı anlatması öykünün kaburgasını oluştururken, öykünün başında ve sonunda ise Diyudya’nın gelinlerinin yaşamları eserin arka fonu olarak resmedilir (Barlas, 1988, s. 144).

Anton Çehov’un 19.yy’ın son çeyreğindeki Rus yaşamını tüm yönleriyle ortaya koyan yapıtlarında dikkat çeken en önemli özelliklerden biri de “küçük insanların” dünyasının gerçekçi bir biçimde gözler önüne serilmesidir. Ezilenlerin ve onların hayranlık duyduğu rütbe ve mevki sahibi zengin kesimin yarattığı ayırım, yazarın yapıtlarında sıkça işlenir. Rus yaşamının, küçük insanların ve aldıkları nişanlarla değerleri belirlenen insanların gerçekçi birer portresi niteliğindeki öyküleri ironik bir tarzla, etkileyici bir şekilde ve ustaca seçilmiş kahramanlarla okuyucuya aktarır. Çehov, öykülerinde sıradan Rus insanının sade yaşamını, günlük hayatını, aile ilişkilerini ve toplumun var olan tüm özelliklerini konu edinir. Eserlerinde hayatın içindeki sıradan insanlar ve onların küçük dünyalarında var olan olaylar aktarılır. Karakterlerin görünüşü ve kişisel özellikleri

abartıdan uzak nesnel bir bakış açısıyla verilir. Öykülerinde olağanüstü niteliklerle donatılmış bir kahraman yoktur. Karakterler, kısa, öz ve sade bir üslupla tasvir edilir. Örneğin, “Şişman ve Zayıf”, “Kâbus”, “Mezarlıkta” adlı öykülerde karakterlerin dış görünüşleri sırasıyla şöyle betimlenir:

“Adamın arkasında uzun çeneli, sıksa bir kadın ile uzun boylu, gözlerini kısarak bakan, gözlüklü bir lise öğrencisi başlarını uzatmış bakıyordu” (Osmakova, 1955, s.250).

“Pederin yüzü kadınsı özellikler taşıyordu: Ucu kalkık bir burun, parlak kırmızı yanaklar, iri mavi gözler, zor seçilen seyrek kaşlar...” (Osmakova, 1955, s. 63).

“Paltosu iyice yıpranmış, traşlı yüzü mosmor bir adam bize doğru yaklaştı” (Osmakova, 1955, s. 76).

Çehov ayrıca karakterlerin betimlenmesinde alışılmışın dışında bir yöntem kullanarak saç rengi, göz biçimi gibi fiziksel özellikleri ince bir detayla vermek yerine okuyucunun bütünü görmesini sağlar. Örneğin “İoniç” öyküsünde Startsev’in hantallığı yaptığı eylemler üzerinden okuyucuya ulaştırılır. Öykünün başında yer alan “Acele etmeden yavaşça yürüyordu... Şarkıyı her zaman ağır ağır okurdu” cümleleriyle karakterin yavaşlığı resmedilir (Karataşova, 2013, s. 106).

Çehov öykülerinde toprak ağası, köylüler, serseriler, gardiyanlar, hırsızlar, yargıçlar, sanatçılar, profesörler, ressam, kasiyerler gibi toplumun farklı katmanlarında bulunan tüm meslek gruplarından kişilere yer verir. Bu karakterlerle birlikte onların kişiliklerine uygun yeni bir dil ortaya koyar. Örneğin kumaş dükkânında tezgâhtar olan “Polenka” öyküsünde konuya uygun olarak kambre, ipek, rokoko, dantel, hareli atlas; “Ezcanede” öyküsünde antiseptik gibi tıp terimine ait sözcükler bulunur. Kelime haznesinin genişliği farklı meslek grupları ve farklı katmanlara göre değişiklik gösterir. Sosyo-politik, felsefi, din, askeri, sanat yaşamı ve teknik konuları işlediği eserlerinde konuya özgü terimler kullanmada ustadır (Vinogradova, 1982, s. 93).

3. Sonuç

Sonuç olarak, Anton Çehov'un eserlerinde ironik anlatımı, süssüz ve yalın dili kısa öykücülüğünde en dikkat çekici unsurlardır. Çehov, Rus insanının doğası, yaşadığı dönemin koşulları ve yarattığı tiplmeleri ile gerçekçi Rus yazınının en önemli örneklerinden birini vermiştir. Ünlü yazar ve eleştirmen D.C. Merejkovski Çehov'un Rus toplumunu en iyi şekilde anlattığı bu eserleri için: “Eğer 19. ve 20.yy'ın Rusya toprakları yeryüzünden aniden silinseydi, Çehov'un eserleriyle kullerinden yeniden doğardı” (Suhîh, 2013, s. 447) sözleriyle önemine vurgu yapar.

Kaynakça

- Barlas, L.G. (1988). *Yazıkovoe marsterstvo A.P.Çehova: rasskazçika v rasskaze “Babı”*, Rostov na Donu: Rostovskogo universisteta.
- Bates, H.E.(2001). *Yazınsal Bir Tür Olarak Kısa Öykü*. (Çev.Gökçen Ezber). İstanbul: Bilge Kültür Sanat. (Eserin orijinali 1972'de yayımlandı),
- Bolomolov N.A; Keldış V.A (2001) *Russkaya literatura rubeja vekov*, Moskva: Nasledie.
- Erden, A. (1998). *Kısa Öykü Ve Dilbilimsel Eleştiri*. Ankara : Gündoğan Yayınları.
- Galkina-Fedoruk. (1960). *O yazık Çehove*. Moskva: Vestnik Mgu, Nauka.
- Karataşova,İ.A (2013). *Detal kak sredstvo izuçeniya hudojestvennovo mira proizvedeniy A.P.Çehova*. Jurnal: Problemy sovremennoy nauki i obrazovaniya Suberleninka.

Alpay, İ. (2016). The short storytelling of Anton Chekhov. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (1), 153-161.

Kolcu, A.İ. (2006). *Öykü Sanatı*, Konya: Salkımsöğüt.

Muratov, D.K. (1983). *İstoriya russkoy literaturı*. Leningrad: Nauka.

Osmakova, N.V. (1955). *A.P. Çehov polnoe sobranie soçineniy Tom 1*. Moskva: Molodoy Kolhoznik

Sokolov, A.G. (1999). *İstoriya russkoy literaturı Kontsa 19 načala 20 veka*. Moskva: Akademiya.

Suhih, İ.N. (2013). *Problemi poetiki A.P. Çehova*. Sankt-Peterburg: Lenizdat.

Syu-Çjen. Ç. (2006). *Diss. Beumie kak sotsialno-psihologiçeskiy i psiatriçeskiy fenomen v tvorçestve v A.P. Çehova*. Tayvan.

Tamerçenko, N.D. (Editör). (2011.). *Teoriya literaturnih janrov*, Moskva: Akedemiya.

Vagemans. E; (2002). *Russkaya literatura ot Petra velikovo do našey dnevy*, Moskva: Rossiyskiy gosudarstvennyy gumaniterniy fakultet.

Vinogradova, V.N; (1982). *Ob revolyutsii stilya Çehova (ocobennosti pravki) Stilistika hudojestvennoy literaturı*, Moskva: Nauka.

Yesin, A.B; (1999) *Printsipy i priyömi analiza literaturnogo proizvedeniya*. Moskva: Flinta,

Zafer, Z. (2002). *Anton Çehov'un Öykü Sanatı*. İstanbul: Cem.

Extended abstract in English

There are many definitions of short story which is a subgenre of story. While English author H.G. Wells describes short story as short fictional text which can be read within half an hour, Edgar Allan Poe who is sometimes mentioned as the father of short story states 'there should not be even a single word previously determined in the whole composition. Jack London says that a short story should be 'short, essential, lively and interesting'. Elizabeth Bowen, without approaching to an explicit description, claims that 'concreteness is the main 'need' of short story.

The first examples of this genre are given in the beginnings of 19th century in America with the works of American writers such as Irving, Hawthorne, Poe and Melville. From that date, short story is accepted as an idiocratic literary genre. In the west, this genre of story makes a great progress in those centuries. In those centuries pioneers of this genre are Prosper Merimee, Nathaniel Hawthorne, Mark Twain, O. Henry, Somerset Maugham, Jack London, Katherine Mansfield, Ernest Hemingway in American Literature; James Joyce in English (Irish) Literature; Yaroslav Hašek in Czech Literature.

Short story comes out as an idiocratic literary genre in the second half of 19th century in Russian Literature as it does in Western Literature. Novel which has been the most important genre in literature until 1870, gives its place to short story and long story which are more dynamic compared to itself. With these new genres, the publishers' activities that reflect current conditions and develop swiftly were increased at 1970s and 1980s. The politic, social and economic circumstances are determinant for development of story genre and its place as a first genre in literature. The problems such as conditions of villagers, development of capitalism in Russia, affect of mechanisation on human and economy reflect on literature and literately work. As Uspenski claimed narodnik writers and the writers that handle sociopolitical issues play determinant role in literature. This literature genre handles human and society with a perspective that no one knew before. Especially the stories that written with humor genre reserve an important place in that age and have an entertaining aim by reflecting small bourgeoisie life. As K.D. Muradov claims, the aim is 'mass literature' and move away the society from the problems and distress that the society deal with. However, the ever-mounting humor's only aim is not only entertaining people but also a defense against the censor at that time. The writers that cannot express their free thoughts publish their works by taking advantage of humor's vague form.

Like trying to find new techniques as story genre develops in the world literature, the appearance of new story genres is inevitable. However, when the richness of techniques of expression taken into consideration, it is not possible to tell that the emergent developments of story and narration style are rich at the same level. In the modern story that has approximately 200 years of history it is seen that two narration styles are dominant. One of these styles is 'case story' which represented by French novelist Guy de Maupassan.

Chekov's, who is one of the most important writers of Russian literature short story and differ from all of the writers in the topic of innovations that he brings to this field, most important characteristic is his style. Emphasizing how a literature text should be with his words of 'shortness is sibling of talent', Chekov's intelligence reflects on his style. He is against the traditional description methods, 'intense personification' that named as antropomorphism like, breathing sea, looking sky, whispering nature. According to him the beauty of nature is obtained with the help

of meaning and simplicity, the phrases like ‘the sun has set’, ‘it was dark’, ‘it is raining’ are examples of this simplicity.

Chekov’s short story style does not contain entrance or result. The reader gets involved to the story in the progress section. Surprising ends give the readers the impression of the story is still going on and make the story continue in the reader’s mind. In Chekov’s story human is at the forefront more than the event and topic and the story reflects human’s psychology. The stories are warm, frank and convincing. He tells human’s weaknesses, strengths, the internal dynamics that keep them alive, their attitudes against alteration with his stories Poor people, the ones who oppressed against degree and title, civil servants that exist in every society and their lives are his stories’ main topic.

It is possible to see the innovations that Anton Chekov brings to the field of short story in all periods of his art life. His simplicity in language and wording attract attentions to his other contemporaries. Chekov created a new writing style for the entire world. As an artist you cannot compare him to anybody including Turgenev, Dostoyevsky. After reading Chekhov’s ‘The Woman Wandering with Her Dog’ Gorki said ‘Do you know what you did? You killed realism. After you anybody cannot go further in this flow, nobody can tell these simple topics as simply as you did and Gorki mentioned his style that never seen before.

One of the most outstanding features in the works of Anton Chekhov, which present the Russian lifestyle with its all aspect in the last quarter of 19th century, is representing the life of poor people in a realistic way. Discrimination between the people with low life standards and the rich people whose high positions and power are tempting for poor ones is a common issue in the author’s works. The author tells the story of the poor people whose worth is determined according to the badges they get expressively and ironically with the help of the characters that are smartly chosen. Chekhov writes about the simple and daily life, family relationships of the common people and all the features of the society. In his works, he gives place to ordinary people and the events in their small worlds. Appearances and personalities of the characters are represented without any exaggeration and in an objective way. There aren’t any characters with extraordinary nature in his works. Characters are described briefly and simply.

In his stories, he gives place to people from different occupations like landlords, villagers, bummers, guards, thieves, judges, artists, professors, painters, cashiers. He puts a new language with these characters and favorable to their personalities. For example: in his story of ‘Polenka’ who is a cashier in a fabric shop, there are words like silk, rococo, lace, wavy atlas; in his story of ‘Pharmacy’ there are words like antiseptic. The wideness of his vocabulary changes according to different occupations and different levels. He is a master of using vocabularies in his works including socio-politic, philosophical, religion, military, art life and technical.

As a result; ironic narration, plain and simple language are the most outstanding parts in the short stories of Anton Chekhov. He gives one of the most important examples of Russian literature with the characters, the nature of Russian people and the situations of that era. The famous writer and critic, D.C Merejkovski, emphasizes on the importance of Chekhov’s works which is the best reflection of Russian society by stating that “If Russian lands of 19th and 20th centuries are wiped off the face of the earth, with the works of Chekhov it would be reborn from its ashes.